

## «Que sigui el '21!»

**Khristos Khomenidis**  
(Traducció: Jaume Almirall)

---

«Νὰ τανε το '21», *capital.gr* (març 2021). La commemoració dels dos segles de la Revolució grega ha coincidit amb les restriccions imposades per la pandèmia. L'autor aprofita aquesta avinentesa per aproximar-se amb ironia a l'efemèride. La versió original de l'article es troba a: <https://www.capital.gr/xristos-xomenidis/3533554/na-tane-to-21>.



Fotografia: capital.gr

Khristos Khomenidis (Atenes, 1966) és escriptor i novel·lista. Les seves obres han estat traduïdes a diferents llengües i li han proporcionat alguns guardons de prestigi, entre els quals el Premi del Llibre Europeu 2021 per la seva novel·la *Niki*. Escriu habitualment en diaris i revistes del país.

N'hi ha que ho diuen en veu alta. Encara són més els que ho pensen. «No hi ha mal que per bé no vingui. Almenys la pandèmia ens ha deslliurat de les celebracions pels dos-cents anys del 1921... Ens hauríem afartat de *kitsch!*»

No estan gens equivocats. Els grecs tendeixen de la manera més ostensible vers el melodrama i la grandiloqüència. S'estremeixen amb els cants heroics i fúnebres, s'entusiasmen amb els *tara-ta-txum*, l'ànima els vacil·la entre la pena inefable i l'alegria desenfrenada. Així mateix, s'identifiquen amb els seus ancestres. ¿N'hi ha un que disposa d'una llunyana procedència de Messolongui? Et parla del setge com si hi hagués estat present! Panos Kammenos, com a ministre de Defensa, llançant una corona de llorer a les aigües de Salamina i celebrant un funeral cristià pels combatents de la batalla naval de 480 aC. Concedint a Bubulina el grau de vicealmirall —la falta que li feia. Per riure. Versions grotesques d'una tendència tanmateix dominant. No oblidem fins a quin extrem ens entusiasmem (no pas nosaltres, alguns veïns) amb la cançó «Que sigui el '21». Amb quin orgull més autèntic sostenim que la nostra espasa s'incendiaria de dia, mentre de nit dormiríem amb una turqueta entre els braços...

No ens autoflagelem. La idealització del passat i la insistència en ell es troben arreu. La glòria dels avantpassats cèlebres s'instrumentalitzava en cada ocasió. I en cada necessitat. El 1989, a París, la seva celebració va ser enlluernadora. El president Mitterrand, rivalitzant amb De Gaulle, va voler encarnar ell mateix la grandesa de França. Uns quants anys més tard, el Front Nacional de la família Le Pen va trobar com a punt de referència Jeanne D'Arc, va proclamar «la Donzella d'Orleans» musa de l'extrema dreta francesa.

Unes quantes dècades abans, quan els alemanys s'acostaven amenaçadorament a Moscou, Stalin va pronunciar un discurs memorable, en el qual, superant el seu propi jo revolucionari, iconoclasta, retornà a la Gran Idea russa. Es va inclinar davant les ombres sagrades dels generals tsaristes Suvórov i Kutúzov. Anomenà la guerra contra els nazis «Gran Combat Patriòtic», vinculant-lo, sense dir-ho però amb tota claredat, amb el rebuig de Napoleó el 1812. I va enviar els seus soldats, encoratjats, directament de la desfilada al front.

El relat històricament precís funciona com una cotilla per a la mitologia nacional. Si no hagués esclatat el coronavirus i estiguéssim honorant el 1821 d'un extrem a l'altre de Grècia, tal com ho havien programat, alguns científics constatarien davant determinat auditori que l'«Escola Secreta» mai no va existir. Que la data del 25 de març va ser escollida arbitràriament, perquè el renaixement nacional coincidís amb l'Anunciació de la Verge —que és dubtós si Germanós de la vella Patres va beneir mai les armes dels insurrectes. I que Gregori V —abans de ser penjat a la porta del Patriarcat— havia excomunicat dues vegades la Revolució, per protegir els grecs de Constantinoble i d'Àsia Menor.

Tothom que disposa de tribuna pública intentaria portar el 1821 al seu camp ideològic.

L'esquerra (ja ho van fer tant Iannis Kordatos com el gran escriptor Iannis Skarimbos) com un alçament purament social. Ara bé, atès que als turcs els succeí el «poder local que afavoria els interessos dels estrangers», la Revolució va fracassar o, si més no, no es va completar...

La dreta emfasitzaria allò de «per la Santa Fe de Crist, per la Llibertat de la Pàtria». Arrodoniria les personalitats dels Herois, les desproveiria de tota irreverència, de tota contradicció, de qualsevol tret aristofànic. Silenciarien que Odisseas Andrutsos s'havia unit als musulmans bektaixites, que molts dels més eminents Lluitadors s'havien criat i educat a la cort d'Alí Paixà. Sobre la liberalitat de Papaflessa? Ni paraula. I encara amb més motiu sobre l'home de confiança de Karaiskakis, Zafiris, que era una dona! I no cal dir de lord Byron, el qual tenia en el seu equipatge un uniforme impressionant, en l'esperança que els grecs el coronarien rei, mentre que la majoria dels que va trobar aquí cobejaven les lliures d'or que havia portat. (Llegiu el relat fascinant de Rodrick Beaton, *La guerra de Byron*).

Els més assenyats anatematitzarien la plaga secular de la dissensió. Recordarien amargament les guerres civils que van esclatar des del segon any de la Revolució, l'assassinat de Kapodístrias, l'incendi, poc abans, de la fragata «Hel·las» per Andreas Miaülis.

Els qui es complauen a desmitificar, emfasitzarien que la Revolució va ser esclafada militarment per Ibraïm. Que si no hagués ocorregut la batalla naval de Navarino, Grècia no s'hauria alliberat aleshores. No cal dir que oblidarien esmentar que les potències

protectores van enviar les seves flotes influïdes tant pel moviment filohel·lè que s'havia encès internacionalment gràcies als triomfs com per les derrotes dels revolucionaris.

Com passa amb tots els fets majors, els moments crítics, també del 1821 cada època se n'apropia. L'honora amb la seva pròpia estètica, servint les seves pròpies prioritats. Em sembla miserable que ens enfadem ja sigui amb el *Papaflessa* hollywoodià de James Paris, ja sigui amb l'herètic *Byron* de Nikos Kúnduros.

Gaudeixo amb les converses de llevant de taula sobre la Revolució. Les considero bells funerals populars. Cadascú té les seves preferències, els seus déus lars. Personalment adoro Kolokotronis, trobo en la seva força i en les seves febleses, augmentades, totes les nostres característiques nacionals, el sento com el nostre iaio. Mentre que no suportó Makrigiannis, amb el seu didactisme i la seva falsa modèstia, el considero el fundador del populisme de casa nostra, em sorprèn que Seferis i Theotokàs el tinguessin en tan alta estima... ¿Quina importància té? Quan passo per l'avinguda dels Herois, al Camp de Mart, sempre penso que, si traguessin del marbre les estàtues, s'esbatussarien entre elles.

Crec que ens ha de quedar una cosa. Que una generació de grecs, allà, a inicis del segle XIX, van néixer com a súbdits i van morir com a ciutadans d'un país lliure. Que el van fundar, van posar-hi els fonaments amb la seva sang. No van veure produir-se el miracle. El van realitzar. Aquesta és la seva eterna herència.

Visca el 1821!